

KOLOZSVÁRI

KÖZLÖNY

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

A „Kolozsvári Közlöny“ megjelenik minden vasárnap és csütörtökön reggel.

Szerkesztőségi szállítás:

piacz-sor, Dietrich-ház 27 sz.: a hová a lapot illető küldemények, u. m. dolgozatok, hirdetések, a szerkesztőségnek szánt nyomtatványok példányai, s a reklamációk utasítandók. Bermentetlen leveleket csak rendes dolgozóinkatól fogadjunk el. Közre nem bocsátható közleményeket nem teszünk felre, hanem elégetjük.

A „Kolozsvári Közlöny“-re előfizetni minden cs. kir. postabívatálnál, Kolozsvárt Stein János ur középütczéi könyvkereskedésében, hová a posta által küldendő pénzes levelek is címezendők. Előfizetési ár postai széküldéssel vagy házhoz kihordással: negyed évre 2 ft. 40 kr. fél évre 5 ft. egész évre 10 ft. p. p.

Hirdetések:

négyszer hasábozott sorát 4 ezüst krajczárért, irodalmiakét 2 krért közöljük.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

VII.

135

153.) B. Bornemisza Pál	1,000 f. ur-béri papirokban.
154.) Beldi Gergely cs. kir. kerületi főnök	1,000 „
155.) Beldi Gergelyné, szül. gr. Nemes	500 „
156.) Id. gr. Bethlen József	1,000 „
157.) Ifj. gr. Bethlen László	500 „
158.) Beldi István ur	1,000 „
és egy könyvgyűjteményt.	
159.) Id. gr. Bethlen Gábor	50 „
160.) Gr. Kornis Sámuel	500 „
161.) B. Bánffy Zsigmond	500 „
162.) Gr. Bethlen Camillo	500 „
163.) Gr. Bethlen Farkas	500 „
164.) Gr. Bethlen Farkasné, szül. gr. Teleky Róza	500 „
és 90 dr. régi pénz.	
165.) Burián Pál könyvkereskedő ur	1000 dr. magyar röpiratot.
166.) Sárpataky Zsigmond ur tüzévig	5 ft. p. p.
167.) Lendvay László ur	5 „
168.) Megyesi János ur	5 „
169.) Polesenszky János ügyvéd ur	5 „
170.) Haller Károly pénzügyi fog. gyakornok ur	5 „
171.) Ifj. Istvánffy Pál, jogász	5 „
172.) Haller Rudolf, ügyvédi jelölt	5 „
173.) Veress Károly, ügyvéd ur	5 „
174.) Kis Károly ur	5 „
175.) Imecs Dénes ur	5 „
176.) Ács Ferencz ur	5 „
177.) Vajna István ur	5 „
178.) Szöcs Ferencz ur	5 „
179.) Idősb. Finta András ur	5 „
180.) Cserei Elek ur	5 „
181.) Simonffy Sámuel ur	5 „
182.) Ferenczi László ur	5 „
183.) Szolga Miklós ur	5 „
184.) Szabó Ádám ur	5 „
185.) Fejér Márton ur	5 „
186.) Csiki Sámuel orvos ur	5 „
187.) Dézsfalvi Patak József ur	5 „
188.) Ferenczi Károly ur	5 „
189.) Mara Miklós ur	5 „
190.) Ince Mihály ur	5 „
191.) B. Kemény Gábor	5 „
192.) Agoston Károly ur	5 „
193.) Vadadi László ur	5 „
194.) Vadadi Gábor ur	5 „

195.) Vadadi György ur	5 „
196.) Vadadi Gergely ur	5 „
197.) Vadadi Berta kisasszony	5 „
198.) Sáni László kolozsvári tanár	5 „
199.) Stein János könyvkereskedő	5 „
200.) Ferenczi Mózes ur	5 „

(Folytatása következik.)

Gyógyszerész szaktársaimhoz.

Dézs, januar 6-án Kétségtől so-kan vannak a kiknek foglalatásaink közt igen kevés időnk marad a birodalmi és országos kormány-rendeletek tanulmányozására. Régebben erre nem volt oly nagy szükségünk, mert az állam szerkezetben kevés újítás történt, s a mi igen, a törvényhatóságok nyilvános pajdai oly hosszsza volt vitatva, hogy az, mielőtt eredményre vált volna, köztudomás tárgya lett, míg a kevés, minket érdekelhető kormány-rendeletek, a hatóságok után velünk közöltettek. Most, a törvényekéltől falaktikos homályában készülvén, csak akkor lesznek köztudomás tárgyai, midőn a kormány lapok, mint már kötelező erővel bíró egészet közlik, s a kihirdetés napjától 30 nap alatt mindenkire nézve kötelező erővel bírnak, az állam követelvény minden polgárától, hogy anynyi idő alatt a kormány lap hasábjain megjelent rendelettel megismerkedjék. Hogy ily körülmények közt, mennyire hátrányos reánk nézve graemiumok nem léte, hol összejöveteleinkkor mindent megvitathatunk, mi a gyógyszerész fejlesztésére, és így közvetlen az állam emelésére is szolgál, míg másfelől egymást minden minket érdeklőkre figyelmeztethetnek, — csak az nem látja át, a ki nem akarja. De leginkább érezni fogja azon real-jogú gyógyszerész tulajdonos, a ki (mint magam is, csak az utóbbi napokban tehetem) a jövő április 1-én napjaim nem vehetne tudomást az általam ezennel megismertetni szándékolt kormány-rendeletekről, a miknek következtében kiszámíthatatlan kárt szenvedne.

Azonban most nem czélom a graemiumok szükségességét bizonyítani, s mutogatni, hogy azok mily számmal és mely helyeken lennének felállítandók? Egyedül az alábbi rendelethez kívánom figyelmeztetni szaktársaimat, s azért reátérek tárgyamra.

Az 1851 nov. 25-én kelt erdélyi ideiglenes ipar szabályozás 82 §-ban a gyógyszerészek a korlátozott iparosok közé számítanak, s az azutáni §-okban real- és személy-joggal bírókra osztanak. — Ez utolsó iparjog a gyer-

mekre nem száll, s özvegyeikre is csak míg férjeik nevét viselik, a jog magaz állam tulajdona levén; míg az első gyógyszerész eladható, gyerekről gyerekre száll, s maga a jog is valósággal a birtokos tulajdona.

Az ideiglenes rendszabály 83-ik §-a így hangzik „Gyökerez vagy eladó (real) iparüzletek azok, melyeknek adományozásakor az eladás határozottan és kimutathatólag megajánlatott, vagy melyeknek valamely fekvő vagy birásvali özszerkötötése telekkönyvileg, vagy a rendelet hatálya lépése napjáig történt elbirtoklás által bebizonyítva van.”

De gyógyszerészeink egy része oly régen alapított, hogy az azok engedményezéséről szóló adatokat megszerezni képtelenség. Erdélyben régebben nem is volt meg a személyi és real-jogok ezen megkülönböztetése. Éppen azért igen kevés gyógyszerész lett volna képes real-joguságát bebizonyítani. Azért e pont egy bővebb magyarázatot igényelt, mely a magas cs. k. k. reszkedelmi miniszterium 1855-iki martius 12-én 5076/168 sz. a kelt rendelete következtében az erdélyi cs. k. helytartóság 1855-ki martius 28-áról hirdetményében meg is jelentés rövidbe foglalva, a következőket tartalmazza:

Real-jog az, mely az 1851 november 1-én napja előtt az ideiglenes rendszabály 83-ik §-ban írt kellékekkel ellátott engedmény alapján keletkezett, vagy ha az engedményezési rendelet nem lenne meg, már az 1821-ik év előtt fennállott, azota magánjog czim alatt szállott egyik tulajdonosról a másikra. Azonban, hogy az jövőre real-jogának maradjon: A tulajdonosnak teendője, most jövő 1857-ik év április 1-én napja előtt a fennebbi körülményeket bizonyító adatokkal ellátott kérelmet nyújtani be az illető hatósághoz a real-jog elismerése kiésszközlése iránt, ezen időn túl e tárgyú kérelmek többé nem fogadtatnak el s az addig be nem bizonyított real-jog real-joguságát elvesztvén.

Ezen rendelet ezeken kívül utasítást nyújt az iránt, mely hatósághoz kell beadni a kértet? az illető hatóságoknak, mik teendőik? sat. Azonban ezeket itt mind elősorolni szükségtelennek tartom, az eddigiek elegendők levén arra, hogy minden szaktársam az említett rendelethez keze, vegye vagy tanulmányozza, s tegye meg mind azt, a mit saját s családja java igényelnek, sietvén real-jogu birtoka e jogban megterhatásáért a szükséges bizonyítványok özszerkesztésével s ezek alapján kérelme április 1-én napja beadásával.

És most azon hitben, hogy lehet e kis, de természetből áldott hazában olyan szaktársam, ki

nek e sorokkal használtam, bevégeztem azokat, azon kérséssel, a legelőli mondottakból kiindulva: gondolkozzunk mindnyájan egyletek — graemiumok — állításáról!

Ifj. Roth Pál,
gyógyszerész.A borászati bizottmány tudósítása
1856-dik év october havában tett
körutja eredményéről.

(Folytatás)

Oct. hava 11 és 12-én gróf Mikó Imre ő exája marosújvári uradalmához tartozó birtokain kezdtük szemle utunkat.

Az uradalmi kormányzatnál az okszerűség s mivel értelmiség jellegét azonnal felismertük. Öröm volt tapasztalnunk, miképp indul itt a szerencsésen alkalmazott értelmi erők egybevágó működésével fejlődésnek, virulásnak a csak nem kifárasztó küzdelemmel járó gazdaság, minden egyes ágában. Mi bátrak vagyunk kimondani, miképp a mezőgazdaszatban is, szintén mint akárhó, az értelmi tökélt tartjuk legelső tényezőnek, mely az anyagi tökélt gyümölcsözővé teszi, s a munkát óhajtott sikerre vezeti. Más szókkal: nagyon kell örvendenünk, ha a honi nagyobb gazdaságokban a mezőgazdaszat roppant hátrányára dívatossá lett haszonbéri rendszer helyébe, az öngazdaszat elve lép föl, s mivel gazdaságok állítanak az ügyek élére.

Az okszerűség elve alatt áll az uradalomban a borászat ügye is, mely, mint érteni szerencsénk volt, ő exája saját és kitűnő pártolásával is dicsekszik, s épp azért nagy figyelem van reá fordítva.

A mint a lefolyt események után a gazdasági téren magát az uradalmi igazgatóság tájékoztatni képes volt, a leendő borászat érdekében az első lépések megtételére: nemes váfajú szőlőkötől — melyek közt, mint borszőlő, a risling s bakator szerepel nagyobb mértékben — iskolák állítottak be s újak beállítására évenként megtétek az intézkedések. A kezdet okszerű s valódi alapja a későbbi munkának. Sajnáljuk ugyan, de ki kell mondanunk, hogy sem a helyiséggel, hová a szőlő iskola letéve van, sem annak rendezése modorával, megelégedve nem voltunk. Nem való csemete iskolának az olyan hely, mely oldalos, vagy a nap hevénél nagyon ki van téve, sem az olyan, melynek kemény, agyagos és kötött talaja van. Iskolát teres, ha lehet kissé árnyékos, vagy északra dülő részekben, s olyan földbe kell beállítani, mely hűvösebb természet-

TÁRCA.

Emlékszel-e...?

Emlékszel-e rém a távolból,
Félig nagy lány, félig még csak gyermek?!
Hullámszék-e még mindig körülöd
A dal, melyet én penditettem meg?
— Vagy tán, mint a patak futó habja
Forrásától a mint eltávozik,
Lelked vágya újabb képek után,
Mindig meszebb — meszebb vágyakozik?!

Emlékszel-e a rózsabokorra:
Lombjai közt fülemle dalolt,
Míg árnyában leltem melegéni,
Élted első szép pillanata volt?
— Vagy, mikint a tavali fészekre
Ritkán száll a költőzködő madár,
Akként lelked feledve a multat,
Szébb virágok, több illat után jár?!

Ha madár vagy, hiszem, hogy elrepülsz,
Ha csermely vagy, tudom, elváltsz tőtem,
Hogy lekednek tündér-világához,
Még az enlék se visz hírt felédem!
.... Vigyen a vágy: de ne feledd soha
Az első dalt, az első szerelmet;
Mert, ha később, minden elhagy, megcsal,
Vigaszt ad a mult s az emlékezet!

Szász Gerő.

FEDELES PIPA.

Eredeti beszély,
Dózsa Dánieltől.

(Folytatás.)

— De, atyám! Mari nem csak szép, száz ezer pengő forintba becsülik annyának hunyadmegyei birtoka, melyet ő egyedül fog örökölni; s Várnoki is sok szép aranyot gyűjtött az utóbbi hadjáratok alkalmával.

— Ez, fiam, ez már erősebb kapocs, jól tudom hűség-

biztosítására. Nő, hisz nincs is semmi kifogásom a hölgy ellen, csakhogy e tárgy felett ketten nem végezhetünk, s kötelességedé válik Mari előtt magadat igazolni, mert kérdést nem szenved, hogy tette-e a hölgy valami félreértés által fel volt hív.

— Megyek vissza... tisztába kell vele jönnem.

— Helyesen fiam.

És Guszt ment, Mari varázs szépsége lebegvén szemei előtt, száz ezer pengő forint erő bi tok nimbusától körülsugárolva...

Azt tudta ugyan, a mint apja is megjegyzé, hogy ama varázskellem egykor az idők fogain el fog enyészni; de azt sem ő, sem apja nem tudá, hogy Várnokiné birtoka felett a gróf Hollósi család egyik ivadéka, a szelleműs fiatal Kazmár gróf egy óriás kérészet indított, mely a megyei törvényszéken meg lön nyerve, s most felhívás után éppen a királyi tábla előtt áll.

VII.

Gyönyörű tavaszi nap volt, midőn Guszt Vásháhyre megérkezett.

A városi elegans világ a bájoló zöldet élvezendő, az Elba nevű maros-liget felé tar. ott, a sétákat felé, mely még akkor e vidéki nagy híru mechanikus Bodor avatott izlése s közbejárása folytán, egy tündéres labirinttá volt rendezve.

Guszt értesült, hogy Várnoki Mari már szintén kikocsikázott anynyájával a népkert felé, s sietett azonnal, hogy legalább jelenléte által a hölgy figyelmét magára vonja.

Azonban sokkal hamarabb kellett az ő figyelmének a hölgy bájaihoz tapadni, kit sétája közben az előkelő ifjuság nagy csoportja udvarolt körül, s ki szintoly vidám, beszédes volt most is, mint mindenkori, de ingerlőbb, megragadóbb, mint valaha...

Ditába jön egy-egy bohó viselet, melyet ha férfúra alkalmaznának, egész város népe csoda látni utána futna; de ha egy szép hölgy tagjain látjuk, még inkább elragadtatunk kellemei által.

Eppen akkor jött ditába egy furcsa nőkalap, valóban egy huszárcsúhoz volt hasonló, csakhogy egészen finom tafetából volt szerkesztve, s a huszár kötést hatalmas virágcsokrok helyettesíték.

Ily kalapban látjuk Marit, melynek égszín kék kelméje a fehér és vörös virág lánczolat között elevenen mosolygott ki; arany színű nehéz kontóse, az akkori divat szerint szűken szabva, ingerlően emelte ki természetnek szoborszerű kerekedségét...

fehér nehéz atlatz szalagok s selyem csipkék folyták körül phantasticus csokrozatokkal a kontós uszályát, s ott ragyogott a dús öltözet ködében az a mosolygó rózsákkal előtűnő úde arez, az a tündérfényű két fekete szem, az aranysszőke hajcsokrokkal emelt érdekességében.

Ah, miért nem irnokoskodhatánk együtt apáinkkal!

Guszt félíg meg volt már halva. Soha Mari ily érdekesnek nem tetszett előtte, mint most. Szív-hevét az egész természet, mely most a tavasz szerelemében úszott, még magasbra fokozta... ott egy püskösti rózsza, ott egy ibolya, ott millió falevél zöld kelyhe mosolygott felé, és mindenik szerelmet sutogott. Hisz ilyenkor az egész természet szerelemből áll...

A lég el van árasztva a virágok himporával, melyek a szelők szárnyain társalk felé sietnek... az ember belelegzi s tüdőjén át szűrődve szívére hullanak és ott fellármázzák a szerelem szunynyadó anygalkáit...

Bizonyosan, a ki szeretni nem akar, jól cselekszik, ha májust—juniust egy sötét pincze fenekén heverí át.

Ott kullogott Tóháti Máté is egyik irnok társával, Vértesi Gerővel, s mindig úgy igyekezett sétáját intézni, hogy Marit láthassa, ki ha vagy egyszer a hiru ifjura talált pillantani, a mi pedig az ő eleven természetéhez képpesen gyakran megtörtént, ifjunkt nem mellőzte el bajtársaihoz mindig emez önhízolg megjegyzést tenni:

— Ö engem folyvást szemmel tart... nincs okom féltetni őt amaz udvarló dandy csoportjától.

Tóháti sok ilyenmü fecsegése miatt valóban a város apróbb köreiben már némi sutogás folyt is a közte s Mari közt fejlődő viszonyról, mit Gusztinak még a népkertben volt alkalma hallani, s mi őt rettenetesen bosszantá.

Egy malomkövet érve kebléről lehullani, midőn végre láthatá Várnokinét leányával a sétakerből kihaladni, s nemsokára kocsijátok tova robogni a szentkirályi-utca felé.

Lehetőleg gyorsítá lépteit, hogy Marit csak magára, látogatók nélkül találhassa szállásán.

A hölgy őt hideg udvariassággal fogadta.

— Mari, ha szabad e bizalmas megszólítással élnem, a Szentkeresztieküli vigalom alatti hidegséged oly sebeket ejtett lelkemen, melyeket egy kirándulással akartam felejtetni, de nagysádjálakja üldözött mindenhol, s a távollét csak ezerszereszté fájdalmamat. Gondolkoztam sorsomon, s úgy kelle képzelnem,

nél fogva a nedvet is tovább tartja, s a légnek a gyökérzészre való hatását sem gátolja. Az elütelési módot sem helyeseltük. Iskolába legfőkébb 6 hüvelyknyi távolságba rakhatjuk le a bésánczolt árokba a veszők egy más mellé. Sok ezer vesző elültetése sok munkát számítas nélkül emészt fel, ha azokat megszűre rakjuk egymástól, holott kisebb helyt is megférnek, s kevesebb költséggel folyhat le a szűkebb határok közé szorított gyökéri tisztogatás, kapálás és öntözés, mikor az szükséges, pedig nálunk nyáron s néha tavaszon át is gyakran szükséges.

A szilvási határon fekvő Bácsa-szőlőhegyet az uradalmi gazdaság egyik szemefényének lehet tekinteni. A befogott területet mintegy 16 holdra számítottuk. Délkeletre néz, s humussal vegyült agyagos talaja csak kevés meszet tartalmaz.

A lefolyt idők romjaiból naponta szebb s terjedtebb díszre emelkedik ezen szőlőhegy. A régi jó idők napjaiban is kitűnő gondossággal s okszerűséggel kezelték azt; erre mutatnak számos jeles válfajok külföldiekből, a hazaiakból a jelesnek nagy száma és a Szilágyból ide plántált bakator.

A bakator oct. 12-kén saját eleven piros színeczetében s az időjárásához képpent eléggé kifejletnek találtuk.

A bakator válfajhoz, mint mult évi tudósításunkban is érintettük, nagy reményeket kötünk. Mentől több oldalról növekszik újabb meg újabb adatok után tapasztalásunk, annál mélyebb gyökert ver bennünk a meggyőződés, miszerint éppen hazánk földén, a lehető dimenzióban, s dús tartalommal maga a gondviselés nyújtja borászataunk nemesítése s gyors ujjá teremtése végett a becses és mégis olcsó eszközt — a bakatorban. Felette örvendünk, hogy rég ápoltt bitűnk hatalmas támaszt nyert a haza hátlárára magát annyira érdemesített Havas tanácsos úr ama határozott nyilatkozata által, miszerint a bakator honunk első szőlőfajának ismervén el, annak minél nagyobb kiterjedésben ajánlja szaporítását, s szaporításától borászataunknak új időszakot biztosít.

Még ma is nem egyszer kell azon előítéletet találni, hogy a bakator hazája kiválólag az Erdmélle és a Szilágyaság; s hogy hazánk több borvidékén meg nem él. Mi eddig se osztottunk ama véleményben, most azonban, miután falunként és városként különböző expositióban, talajban s viszonyok alatt végül vizsgálat alá fájának s egész növényzetének díszletét, gyümölcsözését, állitjuk és erősítjük, hogy a bakator honosult szőlőplánta, s minden borvidéken megél, ha válfajának természetét, szokásait kiismertük, s megfelelő ápolásba részesítettük. Mi nem kiméltünk bizonynyára semmi fáradságot, valamennyiszor e tárgy felett alkalom nyílt eligazodni, egyetlen bakator szőlőt megtekintése végett összejártunk nagy hegységeket, felmászunk a legmeredekebb oldalokon és fíradalmink utalmál mindenütt, hol megfordultunk, Ujvártól Alvinczig és Fejérvártól vissza Tordáig; agyagos, márgás, kőkoradványos, meszes, palás talajokban, természetesen, hogy gondos művelés mellett, a bakator vidám, erőteljes tenyészetben, s fáját finom zamatu, czukros gyümölcseivel rakva találjuk. Ujból mondjuk: a bakator mindenütt honosul, hol vele banni tudnak, s épp azért ezen minden nemes fajokkal dicőségesen versenyző válfaj szaporítása legyen gondjaink legerősibike, — s jel-szavunk Havas ural: „bakatort szaporítani mindenek előtt!”

Ha emlékeztünk nem csal, m. Gál János ur a bakator és risling irányában kifejtett — bizony nagyon szerény — törekvéseinket nem eléggé

megfontolt lépésnek nevezte. Mi megszoktuk nagy tisztelettel viseltetni a m. ur véleményét, iránt, ha nem is osztjuk mindig azokat. Sokáig, nem a m. ur állításában, hanem saját magunkban kétkedtünk. Most azonban miután sokoldalú tapasztalás a kétféle homályt felderíté, azt kell hinnünk, hogy vagy az expositio, vagy a földeg van rosszul választva m. Gál ur által a bakator számára, vagy a 6—7 évi iskolázás alatti eljárásában van a hiba; például: nem történt meg a visszametszés annyiszor, mint szabályszerűleg kellett volna, s a termésre erőltetett kényszerített töke, csak hamar kitermelte magát.

Visszatérünk a Bácsára. A Bácsa-hegyről mondók, hogy szabály szerint szaporítatnak nemesebb válfajai. És mégis, ha a silányabb és nemesebb fajok öszszegeit egymás mellé állítjuk, nem mondjuk ki, vajon a kettő közül melyik nyomja le a másikat de mondjuk azt, hogy az uradalomhoz tartozó lapádi szőlőhegyekre a silányok száma legio, a nemesekhez képpent. Pedig ezen lapádi szőlőhegyek borai — természetesen, jó évekről — a párisi tálalon is becsületeszeretkez hazánknak, a kolozsvári tálalon pedig a kitűnő finomság, első rangú borok közé méltán soroztattak. Hát ha még az irtás és újbóli alakítás amaz elve szerint kezdődik meg a javítás munkája, mely Csomabodon évenként vas következtességgel s kifogyhatlan türellemmel vétetik gyakorlatba, hová fog akkor a különben is nemes lapádi bor nemesedni?

Két észrevétellel veszünk búcsút kedvelt tárgyunktól. Az első a vegyes művelést illeti — általánosságban. Havas tanácsos mult évről becses uti rajzaiban a francia borászat kereskedelmi hitelét ott véli felállítani, miképp a francia bortermesztő vagy csak egy válfajra, vagy olyan válfajokra szorítja termelését, melyek egyenlő zamatu s természetű bor adnak; szóval: hogy a termesztő borainak a különböző évekről egy jelmele legyen. Nézetünk szerint, a vegyes művelésnél ezen czél semmiképp se lehet elérni, azon egyetlen eseten kivéve, ha kedvező időjárás általánosan különböző természetű fajtáinkat egyről egyig megérlelte. Állításunkat igazolta a vegyes fajták után nyert boraink egyező caractere, jó évekről: pl. 1841—1846-ról. De hát, mi történnik közepes, gyenge, vagy rossz bortermő években? mikor a zagyva fajták egy kettő, — harmad, vagy negyed sat. része megéri, más része fél ért, más ismét csupa egres. És ez több esetben történnik így, mint nem. S innen van, hogy a kedvezőlenebb évekről borainkban ugyanazon hegyekről akkora a különbség, miképp szőlőföldén az itálnak reá nem ismerhetni. Ebből következik, hogy vegyes művelésnél a bornak nincs, nem lehet állandó jelmele. S éppen azért borainknak a külföld piacai, míg akár a fajnemítés, akár a pincekezelés útján ezen a bajon nem segítünk, megnyilni hamarjában nem fognak.

Másik észrevételünk a Bácsa jóvondójára vonatkozik. Ez a szőlőhegy, mint mondók, nem épülte meg ki a forradalom okozta sebeket. Ha valahol, újból felfogott szőlőbe lehet alkalmazni a nemesítés rendszerét. Mi a Bácsának csak azon részét tartanók további művelés alatt, mely már kötötte magát, s itt a nemesebb válfajokat érthető jellekkel látók el; körülbelül pedig irgalom nélkül irtanók ki mind azt, ami hóviz, boros, magyar, rongyos, somogyi, leányzó — s helyöket vagy iskolából, vagy a meghagyott tökéveszseiből egészítők ki. A bé nem állított részt pedig egyenesen csak is iskolába nevelt fajok számára tartanók fenn. A kinőtt s termésnek indult szőlőből a nemtelen fajok kiirtási s nemeseknek helyettesítési munkája csaknem le-

győzhellen akadályokkal jár. A gazdát nem viszi reá lelke, hogy kész s gyümölcsöző tökéjét a bizonytalan haszon reménye alatt az irtó fejsze alá vesse. — De új plantatióknál másként áll a dolog, ott a türelem s várakozás az okszerű vezetett bérubázás eredményein gazdagodni fizeti ki magát, menyinybe egy saját és nem változó jellemű bor termelése által a birtokosnak hitelt s nem csökkenő jövedelmet biztosít.

(Folytatása következik)

Szamoskörnyéki levelek.

I.

Jan 1-jé. Félbeszakaszom a hoszszas hallgatást; fölkelek, mint tetszhalott a koporsóból, s szétnézek a környéken, melynek hajdan szellemét tolmácsoltam; melynek lelkes honfiai közt a nagy-erő eszmék egyre születtek s tereltek erre a közfigyelmet. Dézs, a hajdani megyegyűlések székhelye, a lelkes kis magyar város, az anynyi szép, anynyi nemes vállalat tűzpontja megüre sül-e? semmit se tehet-e többet a nemzet érdekében? Közleblőből egyházi zavarok, meddő innepélyek, vadászatok, színészek játéka, nagy urak utazásai foglalták innen a hírlapok hasábjait. Pedig, uraim, nem halt még ki a vidékről, e városhoz a közszellem. Most is épp oly forró, mint hajdan a kebel s a haza nevének említésére most is tűz száll a karokba könyű szökik a szemekre. Gondolnak, tesznek most is, érznek többet s számítanak magasabbra. A nemzeti élet fenntartása foglalta előzőleg jobbajnak figyelmét. Nagy gondot okozott az oláh püspökség felállítás, az egyházi s az oláh iskolák gyarapodása környékünkben, hol 22 magyar egyház már egészen eloláhosodott, a többiekben pedig az újabb nemzedék már nem érti a magyar nyelvet. Egyházaink a népisokláink új szervezése vált közhajtássá, közszükséggá. A dézsi ref egyház addig is, míg e tárgy zsinatilag feljötteltemek, s a nemzet lelkeit egészen átjárná, saját kebelében szervezéshez fogott. Az egyház ő alapítványait számba véve, abból elsőben is az iskola-tanítók s az év végén a papok fizetését is meg nevelte. Tervek vannak készülőben, ajánlatok forrnak a lelkekben, hogy az egyház és iskola ös-tökeje tetemesen gyarapíttassék. Különösen szándékban van: az egyháznak felsőbb rendeleből lerombolt épületei helyett újabbakat s jövedelmezőbbeket állítani, s erre a közlekesedést felhívni, mely bizonyosan, mint hajdan az óvoda és casino építésében, most sem tagadja meg magát, annyival kevésbé, mert vallásos és nemzeti életéről van szó. Az egyházzal állmaiból felrészására nagyon befolyt püspöki helyettes f. t. Bedola Sámuel úr számoltató intézkedése, s az ismeretes curatori kérdés, mely egyházunkat, úgy szólva, electrizálta. Hol oly tevékeny, oly buzgó, s oly eszélyes férfiak állnak a dolgok élén, mint fő gondnok Pataki Dániel; egyházi gondnok Roth Pál; s egyházi tanácsos Nagy Farkas, nem kell egyébb: csak hogy erejüket s akaratjokat az egyházi és iskolai élet felvirágzására szenteljék, s minden rendbe s fénybe fog jönni. Nem állapodunk meg addig, míg Zilah példájára egy 8 osztályú gymnasiumot nem alapítunk. A vidéki birtokosság s a városi lakosság erre egyként bé fog folyni. A casino épület 4 év múlva az iskola-sajátjává válik, az egyház által közleblőből ezeket jövedelmező épületek állíthatók. Mindez a

leendő gymnasium alapítására hathatós tényező. Ez, egyedül ez óvhatja meg, hogy a környéken a nemesség is el ne oláhosodjék, itt gyermekeit olcsóbban taníttathatván. A városi pénztár is bizonyosan, Magyarország példájára, ez áldozatra örömet béklyand; annyival inkább, mert a kormányának is a népnevelés-intézkedéseiben áll. Jelenleg a muzeumra való adakozás van napi renden. E tárgyat vidékünk lelkesen karolta fel s folytak az aláírások, tetemes ajánlatokkal. A tudomány intézeteihez nemzet kell, mely azt élvezhesse, a muzeum után áldozatunkat azon intézetekre irányozzuk, melyek nemzeti életünket a végpusztulástól megóvják. Dézs 1857-en egy oly gymnasiumnak akarja alapját megvetni, mely az egész környék magyarságát kellő képződésben részesítse, s innen, kiknek kedvük s modjuk lesz, egyenesen felsőbb tudományokra mehessenek. Isten adja e szándéknak teljesülést, s a nevelés ügyét ez új évben terjeszse ki a haza más vidékeire is!

Zómlén.

Kolozsvári napló.

* Igéretét bírjuk Stein János urnak, kinél, mint bizományosnál, jelenik meg lapunk, hogy, a „Kolozsvári Közlöny” rövid időn új, csinosabb besúkkal fogja kiállítani, s így azon kevesek is, kik megszokták a belső értéket elegans külső után inkább méltányolni, ki lesznek elégtelve. Egyébiránt minden szerénytelenség nélkül legyen szabad azon meggyőződésünket nyilatkoztatni, hogy lapunk még eddig oly arccsal jelent meg, miképp azt a legelőkelőbb társaságól is kitilanni oka nem lehetett senkinek. E mellett tanusodik azon részvétel is, mely ez évnegyedben a közönség minden rétegénél növekedőleg nyilatkozik, a mint csak annyiban kívánunk a magunk részére kedvezőleg magyarázni, a menyinyben a naponként előtérbe tolu, s erdélyi hazánkait tevékenységre szólító közérdekek mellett ébresztő, hazafias felszólalások különösen — zen lap hasábjain jelentek meg; miről mindaz k meggyőződhetnek, kik eddig megjelent 33 számunk tartalmára viszapillantani maguknak fíradtságot vesznek.

* Mult vasárnap délután a kolozsvári házi zenekör, mely tagjai és részvényesei közén városunk mindkét nembeli műveltebb egyéneit számitja, előadást tartott. Ez előadások, melyek minden vasárnap d. u. 3 órákor tartatnak, rendesen látogatottak szoktak lenni, s ez alkalommal is, dacára a mostoha időnek, csinos közönség foglalta el a padokat. A magánzókból álló zenekar dícséretes törekvéssel játszott, a férfit-quantet sikerült; de az előadás fénypontját különösen a szellem- és kelleműs Br. E. kisasszony szóp éneke tevé, ki épp oly kellemes, mint erőteljes és csengő hangját meglegő bizossá és routine-nal kezeli, s ez alkalommal egy ismert opera töredéket és egy népdalt volt szives elnekelni, miket a hallgatóság zajos tapsokkal köszönt meg. E társulat mozgalmait ezután több figyelemmel fogjuk kísérni, s közleblől meg fogjuk ismertetni belserveszetét és azon föltételeket is, melyek ohajandóvá és remélhetővé teszik, hogy a közönség meleg részvételével annak tovább fejlődésére befolyjon.

* A szegények számára adott bál szegényül ütött ki. A főnemesi és honoratior osztály ugyan eléggé képviselve volt, de a polgárság majdnem sehogy.

* A polgári társalkodó a farságon 3 vial-

hogy köztünk valamely félreértésnek kellett történni, lehetlen levén, hogy ily nemes hölgy kegyeit egy pár óra minden ok nélkül úgy megváltoztathassa...

— Uram! kedvesen veszem, ha e kellemetlen emlékezeseket kerültem engedni... Mostanság derült kedélyben vagyok, nem ohajtok kellemetlen érzéseket...

— Ah, könnyű nagysádnak, a szépség és a hódítás tétpontján... saját előnyeinek büszke érzetében lehet Mari hozzámmal kegyetlen is; de egykor a kegyetlenség önmagát boszúlja meg, ha igazságtalanok is vagyunk...

— Az sajtáságos, hogy még elvégre kegyed fogja önmagát sértett félnek állítani... Kegyednek valóban együtt ismeretségnéért bű kárpótlást kellett találnia a Szentkeresztli hölgyeknek: s úgy hiszem, nincs semmi oka kegyetlenségem tudni fel azt, ha én keresett fűvét nem irigytem.

— Előttem nagysádn minden szava megfelfejthetetlen talány...

— Kérdésen kívül, ha Imecs nem lövi el kezét, nem lett volna kegyednek alkalma udvariatságát éreztetni velem, mire ha viszagondol, szavaimban mi talányosságot sem lelend...

— Istenemre! egy szót sem értek, el vagyok kábulva... mondja meg legalább Mari, ugy van-e a mint gyanitom, hogy kegyed engem valamiben vétkeinek tart?

— És e kérdést felteheti kegyed, uram! kegyed, ki mint egykor tapasztaltam, csakugyan birt fogalommal egy hölgy s egy férfi közt illendő udvariasságról?

— És ugyan miben vétkeztem az udvariasság szabálya ellen; talán, hogy miután Mari egy Tóhátinak feleltelen elönyt adott, miután nekem ígért tánczával őt önként kínálta meg; s Imecs balsorsával a szerencse kedvezett nekem, e nevezetes estélyen tánczosnó nélkül nem maradnom, és e kedvezést én fel is használtam: ez tehát vétkem, udvariatságom? Oh, ez igen csodálatos szemrehányás!

— Kegyed hívott fel engem arra, a mit tettem.

— En, és ugyan mivel hittem fel, talán tovább mulattam itt ama délután, mint illet volna, miután kegyed öltözködni akart? Én eléggé siettem.

— Kegyed mind más téren jár, szólt Mari — mialatt szekerényéből egy levelesomagot bont ki — én nem akarok pusztá vitatkozást... ismeri kegyed e leveleket.

— Igen, azok saját kézirataim!

— Magaénak vallja e levelet?

— A menyinyben ily távolból láthatom, azt szintén magam irhattam?

— Igen, csakhamar hogy tölem utószor távozott...

— Mit, mit? Ama tánczestély előtt... nem, én akkor egy betűt se irtam.

— Olvassa c levelet.

Guszt átvette s átfutá a fennebb már közölt levelet...

— Hallatlan szémtelenség, én e levelet soha se irtam... ezt Tóhátinak kellett írnia... majd nyomába akadok...?

— S e levelet nem kegyed írta volna...?

— Nem! esküszöm az élő istenre, esküszöm lelkem idvességére, e levélről mit sem tudok... s most már értem nagysádn bánásmódját... Ah, Mari! mily jól esik ez lelkemnek, mely boldog vagyok e percben...

— Hinnem kell kegyednek, s lelkem nagy örömeire válik, hogy e lovagiatlan levelet nem kegyed irta...

— Velünk aljas cselszövény játszik... s én Tóhátira gyanakszom.

(Folytatása köv.)

Mitől melegsünk?

II.

Azt mondan előbbi cikkemben, hogy a tűz a szeretet gyermeke, s mert magunk és állataink testében állandó tűz, vagy igazabban szólva, meleg van, azt lehetne következtetni, hogy mindnyájunkban állandó szeretet munkál; de ezen paradoxonnak látszó következtetés rovására most megjegyzem azt is, hogy az anyagi természet alkotó elemei a szeretet felbomlását, az elválást, szétbomlást is igen gyakran meleg-kifejlés kísérelében hajlák végre; a miből aztán az is következtethetnek, hogy minket bizony a szeretet felbomlása melegít. E nem igaz.

A dolog igaza abban áll, hogy testünk éppen úgy melegszik, mint szobánk, s ha ebben a tűz a szeretet szülötte, úgy testünk melege is azé. A kettő közt legfennebb azt a különbséget lehetne tenni, hogy testünk kimenése is, szoba is e szerszermind.

Szajunkon — a mely egyszersmind a favágó szerepét is viszi — behányjuk az eddelét, kimenecznék ezen tüzelőszereit, a gyomorba; itt az emésztés műfolyama alatt az eddel táplul és melegítésre használatos részei az e eddel nem használatból elválának, s mint a hamu a kimenecze rostélyán, egy bizonyos esatonán időnkint kihulnak a testből; tüzelőszere gyanánt szolgáló eddelnek csak eképp megstizult s elégéres alkalmas részét kerülnek a testkemenecze légjartár részébe — a tüdőre. Itt jó létre a tüzelés műfolyamának hasonmása. Mert az öökszerelmű éle ny, ezen mindenhová tolakodik, minden után vágódó légmen azon levegőben, a mely a lélegzés útján a tüdőre szívódik, itt is megjelenik, s a mint a felbomlott tápszerekben levő felesleges szén- és kőnenyvel (hydrogen) öszsze, szerelmi viszonyt sző s egyesül velők, éppen mint tüzhelyeinkben a fa ezen alkotó részével. S ha ezen szövetkezés tüzhelyeinkben mindig meleg kifejlés kísérelében történik, miért ne történne az itt is? A természet következtetés szokott lenni. Az éleny kettős házasságának itt is víz és szénasavany a szüleménye, mint tüzhelyeinkben, a honnan — a mint elmondottuk — a kőmenyén füst alakban takarodik ki; de hát testünkől? Ennek ugyan a gazdálkodó természet külön kéményt nem alkotott, hanem ugyanazon száj, mely az eddelét felveszi, és éppen az az orr, a mely a légszivást eszközli, a kémény munkáját is tökéletesen elvégzi. Ezt azonban nem kéményecsinálónk számára mondjuk el, hogy azután még több oly kimeneczevel ajándékozzanak meg — drága pénzért a melyek szájaikon adják ki a füstöt, ha em a mondottak csak azt akarják feltüntetni, hogy testünket az eddelletl egyesülő levegőből éleny melegíti, hogy az étel és lélegzés öszszehatása közvetli, eredményezi testünk melegt.

A mondottak után minden megerőltetés nélkül is könnyen felfoghatjuk, hogy változás az eddeleken és levegőben, változást von maga után testünk melegében is; és megfordítva, a test melege változásának is viszszaahatással kell lenni az eddelekre, úgy az ezekeli táplálkozásra.

Kezdjük more patrio az eddeleken. Az a sok tápszer, a mit az embert soha ki nem elégíthető ínye használatba hozott, általában kettős célt akar a testen elmozdítani, melegíti a lélekzés fenntartása, és táplálja testanyaggá átváltozása által. A mint előre is gondolhatni, a tápszer közt elég van olyan, a melyek kintünően a lélegzést, s van olyan, a mely kiválteppen a tulajdon

mány nevezetett ki, melyhez a káptalan és helytartóság részéről egy-egy kezelő ügynök fog csatlakozni, kik a püspöki uradalmat igazgatni fogják, s a jövődelmet a vallásos alapítvány pénztárába fogják szállítani. A püspöki uradalomban megkezdett tagosítási munkákat mindemellett folytatlatnak, csak a felsőbb helyben hagyást várják.

+ Érsekújvárott a barna zenészek bizonyos meg nem nevezhető gazdag kereskedő új zenével tisztelték meg. Midőn a zenének vége volt, a muzsikuskokhoz fordulva, mondja nekik: „köszönöm, zenétek igen szép volt, valóban kedves mulatságot szereztek nekem. Hogy én se maradjak adós, azon contóbból, melylyel boltomban tartoztok, leengedek két egész forintot. Jó éjszakát!”

+ Emich G. pesti könyvkereskedő már 15 év óta fennálló könyvkereskedésének tulajdoni jogát Pfeiffer Ferdinandra ruházta át, ki a magyar olvasó közönségnek iránti tekintetből kijelenti, hogy a magyar nemzeti irodalom emelésére és terjesztésére munkálni kötelességének tartja, s hogy azt kellő erővel teljesíthesse, jövő áprilelel egy több ívre terjedő „Magyar irodalmi közlöny”-t bocsát közre az utóbbi hét évről, s a mint az évek koránt megjelennek, azokkal díj nélkül fog kedveskedni. Aném, angol, francia, olasz stb. irodalom nevezetesen műveinek megjelenését a „Közöly” külön fogja hozni.

+ Bresciából táviratozzák a „P. Lloydd”-nak, hogy ő cs. k. Apostoli Főlsége a tartomány 119 helységének 1,087,801 lírát a még be nem fizetett nemzeti kölcsönből legkegyelmesebben elengedni méltóztatott.

+ A párisi 13-dik kerület polgármestere a napokban magához hivatva a hivatali körébe tartozó tekintélyesebb háziurakat, s a kormány az emberiség és a nyilvános rend nevében felszólította őket, hogy a feleségizott házbérek leszállítása által enyhítsenek nyomasztó sorsán a szegényebb osztályoknak, kikre az élelmiszerek vásárlás magassága különben is oly nagy súlyt helyez.

+ Ő cs. k. Apostoli főlsége Veronából f. h. 8-ról kelt legfelsőbb határozata által Lakatos Ottó, Paloczky Tamás, Lomniczi András, Forster Gyula Glázt József, Haach Salamon, Bene Lajos, Biró Imre, Pethő Károly és Gábor, Márkus László, Kossitzky István, Fojth Alajos, és József, Lénárd Mátys, Haase Tibor, Milassin József, Zimmer Károly és Beránék Ferencz felségárulásért bűnhődtek büntetési idejük hátra lévő részét legkegyelmesebben elengedni méltóztatott.

+ A muszka ugyanakkor, midőn a Kiggyószigeteket birodalmából kibocsátja, Nikolajeffben nagy hadihajókat épített.

Hivatalos.

Az erdélyi cs. k. helytartóság tav. decemb. 29-ről 29,619 és 29,623 sz. a. tudatja, hogy Moldovában a botoschani kerületben ismét mutatkozván a marhavész, a Moldvából kihajlandó szarvas marhákra nézve 10 napi vesztézar van rendelve. Aztán, hogy Bukovinában éppen a Dniester folyónál fekvő Dorosontz nevű faluba a szomszéd záleszezi kerületből át ragadt a marhavész.

Törvényszéki hirdetések

Kivonatban.

Az országos cs. k. főtvényszék tav. dec. 18-ról 9119 sz. a. felhívja Ruschitzka, másként Rosafi vagy Zöldkerti Mátyást, a kifeléségárulási és felforgatási vétekkel van vádolva, jelenjen meg egy év alatt az ottani törvényszéknél igazolása végett különben el fogják ítélteni.

A magyar láposi cs. k. járás hivatal, mint táv. szék tav. dec. 16-ról 1628 sz. a. tudatja, hogy Kún Dániel örökösai házat és szőlőjét Szil. Somlyon f. é. február 16-án d. e. 9-kor a helyszínen közárverésen adják.

A m. vásárhely megyei cs. k. törvényszék tav. dec. 24-ről 5030 sz. a. tudatja, hogy a Nagy László tömegéhez tartozó 715 számú házat M. Vásárhelyi f. é. január 27-én d. e. 9-kor az ottani törv. széki báznál köz árverésen elfogadják adni.

A Sárkányi cs. k. járás hivatal, mint táv. szék tav. oct. 25-ről 2055 sz. a. felhívja kucsulati Boér Györgyöt, ellene Mesko D. A által 169 e. ft. költőn iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. február 18-a d. e. 9-kor. Részre kirendelt ügyvéd Nánási, Fogarasan.

A lekenczei cs. k. járáshivatal f. é. január 7-ről 24 sz. a. pályázatot hirdet 8 községjegyzői állomásra. 1) a lekenczei 400 e. ft. 2) a szentgyörgyre 300 e. ft. 3) a barnairra 300 e. ft. 4) a dipseire 300 e. ft. 5) a nagyidaira 300 e. ft. 6) az ároklályra 320 e. ft. 7) az al-ujfalvira 320 e. ft. 8) a szsz uj-öszire 350 e. ft. 9) a fűszkútra 194 e. ft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda követeléseiket f. é. február 15-éig.

A kolozsvár megyei cs. k. törv. szék tav. dec. 4-ről 9013 sz. a. csödtől hirdet kolozsvári zsemle Cseisberger József összes vagyonára. A hitelezők adják be oda követeléseiket f. é. február 15-éig. Gondnok ügyvéd

Tamási Antal. A csödt elfogadására kitűzött hatánap f. é. január 28-a d. e. 9-kor.

A kolozsvár megyei cs. k. törv. szék tav. dec. 24-ről 9595 sz. a. felhívja gróf Mikes Benedeket, ellene özv. Pattantyus Emmanuelt, által 240 váltó ft. iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. február 23-a. Kirendelt ügyvéd Grois Ferdinánd.

A kolozsvári cs. k. járás törv. szék tav. dec. 20-ról 6338 sz. a. felhívja azt, a kinél lenne a Horváth Barbára és Julianna nevére szóló, 884 számú és elveszett államközlöny bizonyítékát, jelenkezzék egy év alatt, mivel azon tul megsemmisült.

A kolozsvár megyei cs. k. törvényszék tav. dec. 24-ről 9598 sz. a. felhívja Turman Ludovikát Kovács Lajosné, ellenében özvegy gróf László Benedek által, 5947 váltó ft. 50 kr. tőke kamatja iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. február 24-a d. e. 9-kor. Részre kirendelt ügyvéd Grois Ferdinánd.

A szász-régi cs. k. járáshivatal, mint táv. szék tav. dec. 16-ról 2634 sz. a. tudatja, hogy a Wermescher Mihály csödtömegéhez tartozó ház 331 sz. a. Sz. Régenben f. é. január 30-án és martius 2-án d. e. 10-kor az ottani irodában közárverésen adják.

Az algyógyi cs. k. járás hivatal, mint táv. szék f. é. január. 2-ről 1226 tav. sz. a. tudatja, hogy Fritsch Lajos 37 és 38 számú elfoglalt házat Algyógyfaluban, Sirosi László kérelmére f. é. január 29-én d. e. 9-kor az ottani irodában közárverésen becsü értékén alól is adják.

Ausztriai birodalom.

Ő cs. k. Felsőgeik jan. 11-kén délben legjobb egészségben, a nép leghangosabb éljenkiáltásai közt Bresciába érkeztek.

— A „Milit. Ztg.” lapja 2-dik számában a lombard-velencei testőrségre vonatkozó megjegyzést részben helyreigazította, ez ügyben ezeket mondja: Ő cs. k. Ap. Felsőge még a múlt évi máj. hó 7-kén a magyar és lombard-velencei testőrséget véglegesen megszüntette és az illető koronaországokat a testőrségi adó befizetésétől fölmentette úgy, hogy az 1856 évi máj. hó végéig begyűlt mindkét testőrségi vagyonsból, érdemet szerzett azon nemzetiségi tisztek számára, kik e vagyonsból járultak az arcier-testőrségnek, új állomások alapíttassanak.

Külföld.

Franciaország. A megboldogult párisi érsekről sok érdekes vonást közölnek a lapok. Ezelőtt darab idővel Monin Japy, Páris egyik kerületének polgármestere, nagyon beteg volt. Az érsek egész papi környezetével megjelenik a polgármesternél, ki (protestáns lévén) elcsodálkozott ezen váratlan látogatás fölött. „Van egy tén — felelt az érsek a meglepetését nyilvánító betegnél — melyen mi mindig megjelenünk, s e tén a környékletesség.” Egyebiránt Sibour jöteknysága, szívélyessége s türelmeségéről csupán egy nézet uralkodik. Ő derék ember volt, „istenes” és „emberi” a szó teljes értelmében. Nem igen fogja tudni, hogy ő mily egyszerű és valóban keresztény volt. Hány menekültet adott ő viszársz családjának! Mint Fénélon, ő sem vetett meg semmi vallás felekezettel, s viszonyban állt minden oszszálylyal. Nem félt művészekkel és becsületes színezéssel is társalogni. Gyakran megfordult Beranger-nél, a francziák dicső költőjénél. Ez azonban attól tartván, hogy Sibour szívélyes látogatása miatt ellenségeket szerez, kérte, hogy szakassza félbe látogatásait, igérvén neki, hogy mint az egyháznak egyik hí tagja, őt az érseki lakban látogatta meg. Beranger úgy tett, mint mondá, s mindig szívesen fogadtatta.

— Verger azon nap reggelén, midőn a bűntettét elkövette, Sibour érsek lakására ment, kérvén őt, hogy a meauxi püspöknek legyen közbenjárója, s eszközölje, hogy Páris közelében egy kis plébániát kaphasson. De az érsek semmi reményvel se bízta őt, mire Verger elhagyta a palotát iszonyatos fényvetések között, melyekre az érsek ezt felelte: „Csak egytől felek e földön, attól t. i. ha kötelességem nem teljesíteném.”

— Az „Aug. A. Ztg.” párisi levelezője írja: A párisi érsek meggyilkolása borzasztó benyomást tesz a néptömegre. Ismerni kell az embereket általában, s a tömegeket különösen, hogy meg lehessen érteni, mi mindent hiteltel el velők, minél képtelenebb valamely hír, annál mohóbban nyelik el azt az emberek. Az egész St. Antal-külváros forrongásban volt jan. 6-án. Csoportok alakultak ezekben szónokok léptek föl, a kik több utálatosságot közöltek híresztelték: Az érsek republikánus volt, ekként hangzott a szóbeszéd, a párisi papok valamennyien royalisták, esküdt ellenei voltak az érseknek; közpettek támadt a gyilkolás terve sat. Papok özszeesküvése volt ez a nép és szabadság érdekei ellen. Más pontokon igen valószínűleg egyéb híreket szórta szét, a melyek szintén hívékeny fülekre találtak. A gyilkos, fájdalom, teljességgel nem tébolyodott, hanem a legrosszabb fajta boszúszomjas és hidegvérű rajongó. A szent szű

széplőten fogantatása ellen szónokolván, e-lőször egyháztalálom alá lőn vetve. Ezután ismét kegyelmet nyérven, eskütszéki vitába ártotta magát, egy oly nőnek kelvén pártjára, ki mint férje gyilkosa halálra lőn ítélve. Irásban megtámadta a törvényszéket, az esküdtteket s a bírák ítéletét, s következik rá a második interdictum. Ennek megszüntetése után sem hagyott fel a civakodással, mígsem az egyházi hatóság kénytelen lőn végső interdictum alá vetni őt. Innét boszúja s dühe. — A „Siccle” maga módja szerint zsákmányolja ki e gyilkosságot: szerinte az érsek ellensége volt a jézsuitáknak, s a galiscánusoknak, s szinny fálalhatják az érsek halálát, mint az ultramontanok ujjonganak rajta. — A közöbajtás oda megy ki, hogy ismét gallicán irányu érsek nevezetnek ki, úgy tekintetvén a párisi érsek, mint feje a gallicán pártnak. E párt ugyan az utóbbi időkben sokat vesztett régi állásából, mindazáltal Sibour is fentartott némi függetlenségi irányzatot s ellenzéket az ultramontan szelsőségekkel szemben.

— Az érsek temetése a Notre-Dame egyházban 10-kén ment végbe. A párisi székes káptalan e gyásos eseményről megható pásztorlevelet bocsátott ki, melyben a többek közt ezt olvassuk: „A mi szomorúságunkat leginkább fokozza az a körülmény, hogy ezen adáz merénylet elkövetője a szent törzs sorából eredt? Hogy azonban fájalmunkat némi vigasz enyhíthesse, binnünk kell a közvéleménnyel azt, hogy a legszelidebb püspöknek, kinek nem lehetett ellenségei, borzalmas meggyilkoltatásánál az eszeveszettség inkább sajnalandó, mint a gonoszság utalandó. Síralmas sorsa Párisnak! Nyolcz év előtt egy püspök, kinek neve Franciaország és a papság egyik legszebb disze marad, erőszakos halállal mult ki a testvérgyilkos szenvedélyek által vérbe fűrésztött utcáinkon. Ma elvérzett, érényének és hivatalának utóda egy orgyilkos tőre alatt, az oltár lábánál.”

Olaszország. Nápolyból ismét borzasztó katastrofáról irnak. „III. Károly” hadigőz, melynek néhány nap alatt Siciliába kell vala vitorlázni, s fegyverrel s löporral volt terhelve. f. hó 4. és 5-ke. közt éjjel, 10—11 óra tájban a levegőbe repült. „Nord” levelezője szerint, a fölvetetést gonosz akaratnak kell tulajdonítani. Hallomás szerint 150 egyén volt a fedélzetén, kik közül 40-et az ott állomásozó angol hajó matrózai kiszabadítottak.

Svájcz. A neuenburgi ügy eddig jó formán ki lesz egyenlítő. A f. hó 13-án özszeült szövetségi bizottmány, ha csak valami véletlen közbe nem jött, Bernben kihirdette végzetét, Berlinben ugyan nem kevéske duzzogtak azon fölitételek miatt, melyek mellett, a francia kormány javaslata szerint, a szabadon bocsátás véghez mened; sőt némelyek a tényben nyitott ajtót látnak háborura vezető új bonyodalmakra; azonban minden kétségen kívül Franciaország, sőt bizonyos pontig Angolország is, a szövetségtanács irányában nem köteleztek volna magukat annyira, mint tevék, ha nem sejtették volna a poró z királynak javaslataukhoz leendő járulását.

Görögország. — Ferukh-Khán persa követ dec. 29-kén „Roland”, francia gőzkorvetten a Pyraeusba érkezvén, Otto király részéről szívélyesen lőn fogadva. A persa követ a hozzá intézett üdvözlöt csinos kis beszéddel viszonzá: „Lehetlen, ugymond, e helyen, szemben a Pantheonnal, a művészet ezen halhatlan emlékével, vissza nem emlékezni a görögök és persák hajdani nagyságára, mely nemzetek egykor ellenfelek voltak és most barátok. Mind kettejük, valamint minden más népek számára új korszak nyílik most; az én uram és fejedelmem rendkívüli követéve nevezvén ki engem a francziák nemesleltű és hatalmas császárához, saját államainak érdekében benső viszonyba kívánt lépni Európával.”

Ferukh-Khán tanult persának látszik, s elég eszélyes nem viseltetni gyűlölettel Militiades és Themistocles utódai iránt, 2—300 évi fegyverszünet után, meg is bocsátani ellenfeleiknek. Maga a „Times” — is, néhány évszázad múlva, ha még élni fog akkor, meglehet ily barátságos modorban szóland hasab jain Oroszországról.

Ásia. Legújabb keleti tudósítások szerint, a persa uralkodó széke nagyongadoz. Murat Mirza hg. pártja, melyhez a hadsereg s papság leginkább ragaszkodik, mindinkább veszélyesebb s hatalmasabb lesz, s magok a tartományok kormányzói is nagyrészt ellenséges indulattal vannak a sah irányában, s többen közülük függetlenségre vágyanak. Innen az orosz segélynek kérése, anynyival is inkább, mert Miklós czár 1834-ben a mostani sah atyjának ígéretet tett volt, miszerint őt és dinastiáját gyermekei s vedencei gyanánt tekintendi.

Az orosz flotta a Kaspiatengeren, a Terek és Volga folyók torkolatánál, a nagy és kis Bajkán öbölben horgonyt vetett s több szigetet megszállott. A főhadiszállás Nefianoi szigeten van, mely Dagardaszigettel távírdal által van özszezekötve. E megszállásnak szintén kettős czélja van: egy részről Oroszország ez által katonai posztot akar foglalni az angol persza háborúban, másrészt pedig a persák iránt ellenséges érzelmű törzseket akarja elriasztani.

A cserkeszek nem hagyják magukat azért, hogy a profétának híresztelt Sámil a nemzeti szent ügyéért, mint látszik, egészen felhagyott Helyébe S éfer pasa lépett azon

cserkeszek élére, kik az oroszok ellenségei maradtak. Ezek néhány tengerparti várba fészkeltek volt magukat, honnan azonban, mint Anapából, Szudzuk-Kaléből sat. az orosz túlerő kizavarta őket. De a hegység köz szerencsésen sikerrel harcognak. Séfer pasa fia Szuleiman effendi sept. hó végén 10,000 orosz támadott meg, kik 600 halott és sok sebesült vesztesévével hagyták oda a csatát; nov. 1-jén pedig egy élelem — és löszerszállítmányt foglaltak el a cserkeszek s a 150 kőzák közül, kik a szállítmányt kísérték, egy sem menekült meg. Az orosz-cserkesz háboru tehát most is folyton foly, a melyről irva van, hogy minden hét évben 100,000 emberébe szokott az oroszok kerülni.

— Az orosz kormány Nikolajeffben nagy hadihajókat épített, mindamellett, hogy a Pétervárott levő angol követ ez ellen több ízben tett előterjesztést. — Északon is a bothinai öbölben Kask ő szigetén jövő tavasszal új tengeri erődt építéséhez fognak, mely pótolja a m lt háboru alatt lerombolt Bomarsundot.

— A persa expeditió Kabulistan legkopárabb részén keresztül Ferráhba érkezett. E nagy város feleuton fekszik Herat és Kandahar közt. Az expeditió itt telepedett le. Sedjestan és Dél-Kandahar számos törzse elküldte főnökét, hogy magát a persa uralkodónak alá vesse. Más részről az angol haderő a Meecanzie völgyön és Kasum folyón keresztül Ahulitig nyomult előre, mely 60 angol mértföldnyire fekszik Kohattól és 180-ra Kabultól.

— Trapezuntban tudni akarják, hogy azon esetben, ha Oroszország vonakodnék a Suchum Kále mellől elvesztett árukat viszáadni, vagy az áruk értékét megtéríteni, angol hajók mennének a cserkesz partokra, hogy a követelés teljesítését erőhatalommal is kioroszokolják. E beavatkozás azáltal indokoltatik, hogy az elvesztett áruk angol kereskedők tulajdonai Trapezuntból.

Amerika. Walker helyzete nem igen látszik irigylésre méltónak, bár mint erőlködjenek is az ő amerikai barátjai folyvást azt híresztelni, hogy sorsa még egy kis segélynyújtással helyrehozható. New-York ban dec. 24-én több meeting tartatott, a felett tanácskozó, miképp lehessen a vakmerész kalandornak erősítést küldeni. Az amerikai kormány csakugyan elhatározta volna, egyetlen hajót sem eresztetni ki a kikötőből, mely az ő számára katonaságot vagy hadiszert vinne. Nicaraguából érkezott utasok a Walker sergét elrongyosodott, minden szükségeseiből kifogyott gyűlevész népek irják le. Az amerikai kormány csakugyan engedékenyebb leendő azonnal a kalandor irányában, mihelyt az ismét szerencsét csinál s rongyos vitézeivel győzni kezd a jobb öltöztű ellenfél fölött.

Egy megszöze elágazott néger-fölkeléstől rettegés még folyvást szorongatja a kedélyeket, s több erőszakos tényekre adott alkalmat. Egy néger beszélvén, hogy neki tudomása van az özszeesküvés felől, 750 korbácsütést kapott s meghalt, a nélkül hogy valamit kivethetett volna belőle. Egy masnéget Kentuckyban felakasztottak s több fogolytársaira hasonló sors várna.

Uj posta.

Bern, jan. 14. A szövetség-gyűlés vitakozott a szövetség-tanács indítványa felett, a per megszüntetése tárgyában. A vádlottak az ügy eldöntéseig egyelőre Svajczból távozandnak. Ezen javaslat az illető bizottmányoktól egyhangulag elfogadtatott. Fazy heves ellenzéki beszédet tartott. A végzés holnapra lőn haslasztva.

Bern, jan. 15. A nemzetitanács 31 szavazattal 4 ellen a neuenburgi foglyok föltétlen szabadon bocsátatását elhatározá.

Páris, jan. 15. Verger tegnap (ölebbezett a vádlókamara ítélete ellen. A legfőbb semmitő törvényszék ma fogna határozni folyamodványa tárgyában.

Ferukh-Khán f. hó 13-án, Marseilleben nagy kitüntetéssel fogadtatott.

Bécsi bürze	Januar.		
	14	15	16
50/-es metalliques . . .	82 ³ / ₈	82 ⁷ / ₁₆	82 ⁷ / ₈
1854-ki sorsjegyeketel. .	276	276	276
1859-ki	129 ³ / ₈	129 ³ / ₈	130
1854-ki	107 ³ / ₈	108 ³ / ₈	108 ³ / ₈
Ejszaki vasut	2402	2395 ³ / ₄	2395 ³ / ₄
Allom	318 ³ / ₈	317 ³ / ₈	317 ³ / ₈
Erzsébet nyugati pálya .	202	202	201 ¹ / ₂
Tiszaí vaspálya	200 ¹ / ₂	200 ¹ / ₂	200 ¹ / ₂
Ferecz József kel. vasp .	105 ³ / ₄	105 ³ / ₄	105 ³ / ₄
Helgetaliciai	102	102	102
50/-es nemzeti kőcsón .	84 ³ / ₁₆	84 ³ / ₁₆	84 ³ / ₁₆
50/-es als. aus. urb. kárp. .	87 ¹ / ₂	87 ¹ / ₂	87 ¹ / ₂
50/-es magy. és gall. . .	78	78 ³ / ₈	78 ³ / ₈
Bankrézvények	1020	1024	1025
Dunagőzhajózási részv. .	566	565	567
Arany	8 ³ / ₄	8 ³ / ₄	8 ³ / ₄
Ezüst	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.